

A feltevés tanához. A jogirodalomnak régi kedvenc témája a feltétel és feltevés közötti különböztetés. A kettő közül a feltétel kategóriája az, amely úgy az irodalom, mint a jogalkotás részéről nagyobb méltányolásban részesült. A feltevés az egyik szerződő fél eszmevilágában él, a feltétel a két szerződő fél akaratmegegyezése. A másik előtt rejtve maradó feltevés bírói elismerésre és oltalomra igényt nem tarthat, a másik fél terhére méltánytalan is volna jogi jelentőséghez juttatni ellenfelének előtte ismeretlen feltevését. De mert sokszor fordítottja mutatkoznék méltánytalanoknak, ha az ellenfél számára ismertté vált feltevést jogilag lényegtelennek minősítenék, bírói gyakorlatunk kiképzett tétele, hogy az ellenfél által ismert feltevés a feltétel erejével bír. Bár sajnos, adott esetekben a feltételnek és feltevésnek egyenlősítése nem mindig következik be, állandó gyakorlat ugyancsak, hogy a végrendeleti juttatás kilátásba helyezése ellenében ingyen végzett munka ellenértéke is követelhető, ha a végrendeleti juttatás elmarad. Ez a gyakorlat most a Kúria P. II. 3019/1929. számú ítéletével egy új válfajjal egészült ki. Az adott esetben a felperes házvezetőnői munkára vállalkozott a megígért örökös kinevezés ellenében. Utóbb szolgálatadó őt elbocsátotta. A Kúria felperes munkadíj igényét elismerte, arra való tekintet nélkül, hogy az elbocsátás saját hibájából történt, mert úgy látta, hogy a felperes elesett attól a lehetőségtől, hogy általános örökös legyen.

A Kúria indokolása szerint a megállapodás teljes egészében hatálytalanná vált. Ha ez az indokolás alkalmi érveknek meg is felel, dogmatikailag nem helytálló, mert a megállapodás hatálytalansága az *in integrum restitutió*t vonná maga után, ami sokszor sem a felek akaratának nem felel meg, sem a tényleges érdekhelyzeteknek. Helyesebb lett volna, ha a Kúria a feltevés tanával operálva, a munkadíj fizetési kötelezettségét azzal támasztotta volna alá, hogy a munka csupán azon feltevés ellenében vállaltatott ingyenesen, hogy a végrendeletjuttatás be fog következni és ezen eshetőség megdőlésével az ingyenesség elesik és helyébe lép a díjazás kötelessége. Ez a konstrukció az ügyletek érvényességét nem érinti, sőt magát az ügyletet fenntartja, csupán a felek praesumálható akaratának megfelelően módosít az ügyleten, illetve életbelépteti a másodszorra szánt — a munka díjazását magában foglaló — megállapodás.

B. S.

Két kérdés a szolgálati jogviszony köréből. Felperes az alperesi cukorgyár szolgálatában állott mint gazdatiszt. Alperes a szolgálati szerződésben vállalta azt a kötelezettséget, hogy a felperest a cukorgyárak által alapított nyug-